

**David Van de Steen
& Annemie Bulté**

Overlever
van de Bende
van Nijvel

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Coverbeeld: Illias Teirlinck

Coverontwerp: Studio Jan de Boer

Vormgeving: Studio Lannoo i.s.m. Wim De Dobbeleer

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2018 en David Van de Steen en Annemie Bulté
D/2018/45/629 – ISBN 978 94 014 5462 9 – NUR 740/320

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Vooraf	7
1. Een snoek op het droge	10
2. Een fontein van bloed	15
3. Schieten op alles wat beweegt	23
4. De laatste dertig uur van de Bende van Nijvel	29
5. Alleen op de wereld	39
6. Een zwerm krijgende vogels	45
7. De geur van angst	54
8. Land in shock	61
9. Eenzamer dan in de brousse	65
10. Mirakelmannen	71
11. Hyacintenstraat 43	84
12. Vakantie aan zee	92
13. Terug naar school	101
14. De lessen van het AARC	105
15. Het doodshuis	109
16. Ik ben twee jongens	112
17. Onder hypnose	118
18. Een volgzame kleinzoon	122
19. Nathalie	145
20. Onderzoek in het slop	149

21.	Julie, Mélissa en ik	155
22.	De fabeltjeskrant	161
23.	Vrouwe Justitia	168
24.	Afscheid van Petje	176
25.	Lotgenoten	185
26.	Beest op de loer	197
27.	Speurdersoorlogen	203
28.	Trauma van vader op zoon	211
29.	Een tweede Petje	215
30.	22 maart 2016	220
31.	Op weg naar het einde	222
32.	Duel met de Reus	224
33.	Het eerste slachtoffer van de Bende	235
34.	Terug naar de Hyacinthenstraat	244
35.	Acht verloren jaren	249
36.	In naam van de mijnen	252
	Dank	254

Vooraf

Toen David en ik in 2010 zijn eerste boek *Niet schieten, dat is mijn papa!* afwerkten, dacht ik dat zijn verhaal daarmee verteld was. De titel verwees naar de laatste woorden van zijn zusje, de veertienjarige Rebecca. Zij werd op 9 november 1985 samen met zijn ouders voor zijn ogen vermoord op de parking van de Delhaize in Aalst. David was negen jaar oud en bleef zwaargewond achter. De overval in Aalst, waarbij acht doden vielen, was de laatste en bloedigste overval van de Bende van Nijvel. Tussen 1982 en 1985 maakte de Bende tijdens overvallen 28 doden, meer dan 40 gewonden en ontelbare onzichtbare slachtoffers. Meer dan dertig jaar later weet het gerecht nog altijd niet wie achter de vier jaar durende moordcampagne zat.

Na een jaar van moeizaam herstel in het ziekenhuis groeide David op bij zijn grootouders in Aalst, in een appartement recht tegenover de Delhaize. Zijn grootvader Albert Van den Abiel – ‘Petje’ – werd de luis in de pels van de speurders van het Bendeonderzoek. Na een jeugd vol verdriet, angst, fysieke pijn en 34 operaties aan zijn been had David op 34-jarige leeftijd, toen we het boek schreven, zijn weg gevonden. Hij was gelukkig getrouwd met Nathalie, en samen hadden ze een zoontje van zeven, Yanni.

Maar na het verschijnen van *Niet schieten, dat is mijn papa!* wordt snel duidelijk dat het verhaal nog maar halverwege is. Mensen die het boek gelezen hebben, zoeken David op en vertellen hoe de Bende hun leven onherroepelijk veranderd heeft. De directeur van de Delhaize, die tijdens de overval door de gangsters gegijzeld werd en zijn leven te danken heeft aan een nieuw paar leren schoenen. De Aalsterse politiemann, op 9 november 1985 toevallig van dienst, die op de vluchtende gangsters schoot en ervan overtuigd is dat hij een van hen heeft geraakt. De straatflik die met zijn galmende stem de zwaargewonde David het leven redde zonder het zelf te beseffen. Rijkswachtkolonel Vernailen, die in 1981 op het nippertje aan een dodelijke aanslag bij hem thuis ontsnapte en zichzelf als het eerste slachtoffer van de Bende van Nijvel beschouwt. Ex-speurders, tipgevers en gangsterliefjes.

Ook David verandert mettertijd, hij bloeit steeds meer open. Na de dood van Petje neemt hij bijna vanzelfsprekend de plaats van zijn grootvader in en begint hij op zijn beurt de speurders achter de veren te zitten. Hij wil ook weten hoe trauma's zijn gedrag bepalen, gaat een cursus traumaverwerking volgen en wordt rouwconsulent. Toen ik hem in 2010 voor het eerst thuis ging opzoeken, opende hij de deur op een kier om wantrouwig te kijken wie aangebeld had. Bij volgende bezoeken ging het net zo. Een gevolg van opgroeien met constante angst. Maar gaandeweg verdampt zijn achterdocht, en Nathalie merkt dat haar rationele, gereserveerde man vaker zijn gevoelens toont.

Eind oktober 2017 beheerst de Bende van Nijvel wekenlang het nieuws. Wanneer uitlekt dat een ex-rijkswachter op zijn sterfbed bekend heeft dat hij de Reus van de Bende was, trilt de mediastorm na tot in het parlement. Het was dan toch de rijksmacht die achter de moordpartijen zat.

Of niet? Een jaar later hebben de speurders het onthutsende spoor alweer geklasseerd als 'waardeloos'. Maar de ophef erover legt voor de zoveelste keer de wonde bloot die dit getraumatiseerde land al meer dan dertig jaar maar niet geheeld krijgt. En het litteken zal blijven schrijnen, zolang het gerecht er niet in slaagt het grootste misdaadmysterie uit onze geschiedenis op te lossen.

Zo ontdekken jongeren het duistere, gewelddadige hoofdstuk uit het verleden van ons land. Drie tieners uit het Pajottenland melden zich eind oktober 2017 bij het gerecht in Charleroi met wapens en munitie die ze met een magneet hebben opgevist uit het kanaal Brussel-Charleroi. Een riotgun, een revolver en twee grote koffers met het opschrift 'Gendarmerie', met daarin meer dan duizend kogels. De jongeren hopen op een beloning. Want zijn dit niet de wapens en de munitie van de Bende van Nijvel, waar het gerecht al meer dan dertig jaar naar op zoek is? Uiteindelijk blijkt van niet, maar hun vondst bewijst wel hoe het Bendersaaksel nog altijd leeft.

Davids grootvader Albert Van de Abiel leeft net lang genoeg om het nieuws over de filmplannen van Stijn Coninx te vernemen. In december 2010 stuurt de regisseur een mail: 'Ik heb net je boek uitgelezen en ben zeer onder de indruk.' De film is nu, acht jaar later, klaar, en intussen zijn David en Stijn broers geworden. Met zijn hulp, die van advocaat Jef Vermassen,

rijkswachtkolonel Vernailen en vele andere metgezellen blijft David vechten om de slachtoffers te geven waar ze recht op hebben: een gerecht dat de waarheid bovenspit en een overheid die mea culpa slaat en hen steunt in het onnoemelijke leed dat de rest van hun leven tekent.

Een nieuw boek was dus nodig. Over al die verhelderende ontmoetingen. Over de vele onzichtbare slachtoffers van de Bende. Over de zoektocht van David om de demonen van zijn trauma te temmen. Over de filmopnames van *Niet Schieten*, waarin David zijn eigen leven verfilmd ziet. Over het perpetuum mobile van het onderzoek. Over de parallellen met de dagboekgeschriften van Albert Van den Abiel, die dezelfde onverzettelijkheid had als David vandaag. De jongen die destijds de deur dichthield, duwt nu alle deuren open.

Annemie Bulté

1.

Een snoek op het droge

‘Ik heb drie oorlogen meegemaakt in mijn leven. De eerste was tegen den Duits. De tweede was in de Congo, waar ik aan de Grote Meren op het nippertje ben ontsnapt met mijn gezin. We kwamen terug naar België met alleen de kleren die we aanhadden, om hier helemaal opnieuw te beginnen. De derde oorlog is de zwaarste. Die tegen de moordenaars van mijn kinderen, en de Belgische staat, die haar burgers laat vermoorden...’

Het handschrift van mijn grootvader ontroert me. Het is het geschrift van een oude man die niet gewoon is om te schrijven. De letters staan allemaal apart, ze komen zo uit een oud schoolboekje, en toch vormen ze stevige, zelfverzekerde woorden. ‘21 jaar zoek ik nu al de Rechtstaat. De Democratie. De Rechten van de Mens...’ In gedachten zie ik hem aan tafel zitten, geconcentreerd, terwijl hij zijn levensverhaal neerpent, letter voor letter. Naast hem op tafel ligt zijn bruine tas van krokodillenleer, die hij meegebracht heeft uit de Congo. Het leer voelt ruw en schubbig aan, alsof je de rug van een krokodil streelt. In die tas bewaart hij alle documenten die te maken hebben met de dag die ons leven voorgoed verdeelde in een voor en een na. ‘9-11-1985. De dag waarna het zonlicht niet meer scheen.’ Alles wat met de overval op de Delhaize te maken heeft, zit in deze tas: correspondentie met het gerecht, politici, advocaten en notarissen, verslagen van het onderzoek, ziekenhuisfacturen, brieven van tipgevers, visitekaartjes van speurders... Stille getuigenissen van alle moeilijkheden die hij moest oplossen en waar ik als kleine jongen geen idee van had. ‘In die tas zitten jaren miserie’, zei hij altijd. Hij bewaarde ze onder in een keukenkast, uit het zicht van mijn grootmoeder. Nu ligt de krokodillenleren tas bij mij thuis.

Gisterennamiddag heeft mijn grootvader ze mij in het ziekenhuis gegeven. ‘Dat is nu *uw kabas*’, zei hij. ‘Hou ze goed bij. Ik heb gedaan wat ik kon, nu is het aan jou.’ Een erfenis waar ik niet echt blij mee ben, maar *bon*.

We zijn januari 2011, ik zit naast het ziekenhuisbed van mijn grootvader. We weten allebei dat het zijn laatste dagen zijn. Elke dag komt een dokter vragen: ‘Meneer Van den Abiel, bent u zeker dat u wilt sterven?’ Zo schrijft de procedure voor euthanasie het voor. ‘Jajaja’, antwoordt hij dan, een beetje ongeduldig.

Ik begrijp mijn grootvader. Hij is moegestreden. Zijn hart en zijn longen laten het afweten. Bij elke beweging moet hij naar adem happen, hij voelt zich langzaam verstikken. En dan die gezwollen klompvoeten waar hij nauwelijks op kan stappen, een gevolg van zijn haperend hart. Het afgelopen jaar heeft hij negen maanden in het ziekenhuis doorgebracht. ‘Hoe voel je je?’ vraag ik. ‘Jongen’, antwoordt hij, ‘ik ben een snoek op het droge.’

Voor mij blijft hij de leeuw die bijna dertig jaar lang vocht om de moordenaars van mijn moeder, mijn vader en mijn zus te vinden. De man die lastige vragen stelde aan de speurders, en ze een schop onder hun kont durfde te geven omdat het onderzoek naar de Bende van Nijvel, ondanks de inzet van honderden rechercheurs, geen enkel resultaat opleverde. Hij kreeg bedreigingen omdat hij zich te fel met het onderzoek moeide en te veel op de kap van de rijkswacht zat, maar liet zich niet afschrikken. Hij was een brok graniet, een atleet, mijn held.

Op zijn 65ste ging hij opnieuw aan de slag als bedrijfsleider om mijn opvoeding en de medische kosten te kunnen betalen. Samen met mijn grootmoeder ving hij mij, een kind van negen jaar op toen ik, na maanden herstellen in de kliniek, naar huis mocht. Alleen was er voor mij toen geen thuis meer. Mijn moeder, mijn vader, mijn zus – ze waren dood. Mijn poezen, mijn kamer, mijn wereld, álles was weg. Mijn grootouders sleurden me erdoor. Mijn grootmoeder door me te troosten en te vertroetelen en nooit meer over de zaak te spreken. Mijn grootvader door zich met lijf en leden op het onderzoek te gooien en te vechten voor mijn toekomst. Jarenlang ging hij elke dag winkelen in de Delhaize aan de overkant van de straat, alsof hij naar de plek gezogen werd waar zijn kinderen werden vermoord. Elk jaar rond 9 november hing hij er een herdenkingsaffiche op, een stil verwijt aan mensen die het kwalijk riekende dossier liever onder de mat schoven.

Nu is het op. Zijn levenskracht heeft hem verlaten sinds de dood van mijn grootmoeder, Metje, nu negen maanden geleden. Ze waren zeventig jaar getrouwd. Mijn grootvader hield zich kranig toen ze stierf. ‘Ons Metje heeft een lastig leven gehad, ik hoop dat ze nu rust vindt.’ Maar ik zag dat hij haar vreselijk miste.

Petje en ik hebben nog vijf dagen samen. Ik breng ze door bij hem aan zijn bed. Ik heb nooit afscheid kunnen nemen van mijn ouders en mijn zus. Van de ene seconde op de andere waren ze weg. Geen laatste woorden meer, geen vragen, geen dingen die je nog kan uitpraten – voor altijd drie open eindes. Dat wil ik nu niet laten gebeuren. Ik wil niks ongezegd laten en hem laten voelen hoe dankbaar ik ben. Gemakkelijk is dat niet, want ik praat niet zo vaak over mijn gevoelens. ‘We hebben geen gemakkelijk leven gehad samen. Wat je voor mij gedaan hebt, is heel speciaal’, druk ik hem op het hart. Petje knikt en wimpelt het bijna weg, alsof het maar een kleine moeite was, maar ik geef niet af. ‘Ik weet dat ik het niet met zoveel woorden moet zeggen, maar ik doe het toch. Ik wil niet dat je je moet afvragen of je het wel goed gedaan hebt.’

De hele familie komt tijdens die laatste dagen afscheid nemen. Een voor een druppelen ze binnen. Op de derde dag komt dokter Rumbaut langs, de dokter die me op de avond van de overval op de operatietafel het leven redde. Hij heeft mijn grootvader goed leren kennen in de maanden nadien, toen die elke dag aan mijn bed zat en mijn hand vasthield telkens wanneer ik – in totaal meer dan dertig keer – naar de operatiezaal werd gereden.

‘Je grootvader klonk helemaal niet bitter’, zegt dokter Rumbaut me achteraf. ‘Hij is blij dat zijn leven af is, en dat hij er ondanks alles nog iets van gemaakt heeft. De Delhaize heeft de laatste 26 jaar van zijn leven beheerst. Hij was gefrustreerd over zijn onmacht, omdat hij nooit klaarheid heeft kunnen scheppen. Eén gedachte bleef hem tot het einde achtervolgen: was ik die avond naar de Delhaize gelopen met mijn wapen, ik had ze wel gehad. Hij was een goeie jager, hij had op patrijzen leren schieten in de brousse. “Ik zou ze wel geraakt hebben”, zei hij. Maar hij was niet misnoegd. “Wat het leven is, heb je niet in handen”, zei hij. “Maar wel wat je ermee doet. En dat heb ik gedaan op mijn manier.” Hij had er vrede mee. Hij is gelukkig geweest met zijn vrouw, en is blij dat hij voor jou heeft gedaan wat hij kon. Hij is er gerust op dat het wel goed komt met jou, David.’

Het boek *Niet schieten, dat is mijn papa!* is twee maanden geleden verschenen. Hij heeft het gelezen terwijl hij in het ziekenhuis lag. Veel heeft hij er niet over gezegd, dat was zijn stijl niet. Maar ik weet dat hij erachter stond. Wat de Bende van Nijvel in België had aangericht, mag nooit vergeten worden, vond hij.

De telefoon van Stijn Coninx komt tijdens die laatste dagen, terwijl ik bij Petje waak. Stijn klinkt enthousiast. Hij heeft plannen om het boek te verfilmen, legt uit hoe hij het ziet, wat er moet gebeuren om het boek op het witte doek te krijgen. Ik luister nieuwsgierig, stel veel vragen. Als ik inhaak, zie ik dat Petje wakker is en meeluistert. 'Ze gaan een film maken van het boek, Petje. Ik ga het niet opgeven. Je gaat nog één keer herleven op het scherm.' Hij knikt, een flauw glimlachje op zijn mond. Hij is er gerust op. Het telefoontje heeft mijn eigen vechtlust wakker gemaakt. Ik kan nauwelijks wachten om met Stijn aan de slag te gaan. Op dat ogenblik weet ik nog niet wat een lange weg het gaat worden, en dat het nog zeven jaar zal duren eer de film klaar is.

De vijfde dag moet het gebeuren, om twee uur in de namiddag. Ik ga Petje 's morgens nog even bezoeken, samen met mijn vrouw Nathalie. Als we om halfnegen zijn kamer binnenkomen, zit hij rechtop in de relaxzetel, te kijken door het raam. Beneden schuurt een vrouw de sneeuwresten van de voorbije dagen van haar stoep. Hij wijst: 'Dat is een *proper maske*, hoe die kan *kuisen* en schuren.' Ik ben stomverbaasd en begin te twijfelen: 'Allee, Petje, je bent zo goed! Wil je het allemaal wel laten doorgaan?' Hij haalt zijn schouders op. 'Leg mij maar terug in bed.' De verpleegsters verhuizen hem van de zetel naar het bed, en meteen zinkt hij weg in een diepe slaap. Nathalie en ik blijven naast hem zitten. We tellen af.

Ik besef dat dit de laatste momenten zijn voor ik helemaal alleen ben. Mijn ouders, mijn zus en mijn grootmoeder, ze liggen in de grafkelder op het kerkhof van Aalst. Als Petje vertrekt, is iedereen weg. Hij heeft heel mijn leven naast mij gestaan, als een bewaker. Hij noemde mij zijn schaduw, omdat ik altijd bij hem in de buurt hing. We hadden weinig woorden nodig. We moesten maar even naar elkaar kijken om te weten wat er in de ander omging. Over een paar ogenblikken is ook dat gedaan, en zal ik zelf mijn weg moeten vinden. Samen met Nathalie en onze zoon Yanni.

Om twee uur komt de dokter binnen, en een verpleger van de palliatieve zorgen. Ze maken hem wakker. Opnieuw die vraag: ‘Bent u zeker dat u wilt sterven, meneer Van den Abiel?’ – ‘Jaja’, zegt hij, terwijl hij zijn arm uitsteekt om zich te laten prikken.

Ik leg mijn hand op zijn voorhoofd, zoals hij vroeger zo vaak bij mij heeft gedaan om me rustig te maken. ‘Laat je gewoon gaan’, zeg ik. De dokter zet de spuit op zijn arm. Petje murmelt: ‘Allee hup, we zijn weg.’

2.

Een fontein van bloed

Zeven jaar later, een zachte herfstavond in oktober 2017. Vanavond filmt de crew van Stijn Coninx in een leegstaande supermarkt van Peeters Govers in het centrum van Turnhout. TL-lampen aan de zijmuren gooien kil licht over de parking. Ik loop langs dertig jaar oude politiecombi's, ziekenwagens en hoekige automodellen naar de winkel. Binnen word ik terug in de tijd geworpen, naar de Delhaize van 1985, luttele ogenblikken voor de overval van de Bende van Nijvel. Tussen de winkelrekken zie ik figuranten met volumineuze kapsels, beenwarmers en trainingsbroeken in felle kleuren. De klanten die straks gillend van angst zullen rennen voor hun leven. Een kale man wandelt voorbij met een schotwonde in zijn achterhoofd, griezelig realistisch.

Alles in de winkel ademt de sfeer van toen: de ijzeren boodschappenkarretjes, de bruine papieren zakken, de kassa's met houten hellend vlak – geen rolband. Reclameaffiches kondigen koopjes aan in Belgische frank. Fijne spaghetti Soubry 12,5 frank. Gebraad Hesp 159 frank. Precies dezelfde aanbiedingen als die negende november, ontdek ik later op krantenfoto's. Bediende van de maand is caissière Hilde De Coster, meldt het prikbord. Zelfs het tijdschriftenrek is gevuld met magazines uit die tijd: *Joepie* met zanger Simon Le Bon van Duran Duran op de cover, *Humo* met het Bart Peeters-programma *Villa Tempo* en met Eddy Wally. Decorbouwer Hubert Pouille is het trotst op het automatische speeltuig aan de ingang, een helikoptertje, en de oude *sjiekenbak*, waar je voor 5 frank een kauwgom kunt trekken. Hubert toont me aan de ingang ook de speciaal gemaakte krassen op de muur, net op de hoek: sporen van te volgeladen karretjes die ertegenaan zijn gebotst.

'Iedereen klaar? Stilte voor opname!' Even wordt het muisstil, klanten en kassiersters bevroren. Dan knalt een donderslag door de winkel,

het tableau komt tot leven, er klinken harde gewerschoten en hysterisch gehuil. Met grote passen banen drie gangsters in lange jassen zich al schietend een weg door de winkel, terwijl klanten krijsend alle kanten op vluchten. Een snoeprek wordt aan flarden geschoten, kauwgumballen en sinaasappels rollen over de grond, flessen springen kapot. Schreeuwende, huilende mensen. Een man valt kreunend neer, een vrouw krijgt een lading hagel in de rug en gaat plat op haar buik, achter een rek, je ziet nog net haar stuiptrekkende been. De chaos in de winkel, de blinde agressie van de overvallers, het brute wapengeweld... veel realistischer kan het niet worden. Alleen was er in het echt meer bloed. Als ik denk aan de overval, zie ik altijd bloed. Aan de handvatten van de boodschappenkarretjes, op de muren, in plassen op de vloer.

‘Is het niet akelig voor jou? Krijg je niet het gevoel alsof je weer midden in de overval zit?’ vraagt de productieassistente me achteraf een beetje bezorgd. Ik schud van nee. ‘Ik kan het goed scheiden,’ vertel ik haar. ‘Zo erg als dertig jaar geleden kan het nooit meer worden.’ Niemand van de filmploeg had verwacht dat ik vandaag zou komen kijken. Maar de beelden die al dertig jaar in mijn hoofd zitten, zijn veel harder, een filmset is er niets bij. Bloed dat als een fontein uit de hals van een stervende vrouw spuit. Het gezicht van een man dat uit elkaar spat. Hagel die dwars door de keel van mijn zus vliegt. Mijn vaders hemd dat razendsnel rood kleurt. Hun lichamen verstrengeld op het beton, in een beek van bloed. Dat is de film waar ik elke ochtend mee opsta, en ik denk dat ik hem tot de laatste minuut van mijn leven zal blijven zien.

Zaterdag 9 november 1985, 19 uur. Onze grijze Volvo draait de parking van de Delhaize op. Het is superdruk vanavond, aan de vooravond van Sint-Maarten, de Aalsterse tegenhanger van Sinterklaas. Mensen komen in feeststemming met volgeladen karren buiten, ze verheugen zich op het verlengd weekend – maandag 11 november is een verlofdag. We vinden nog net een plaatsje voor de auto achteraan tegen de muur. Na de boodschappen worden we, zoals elke zaterdagavond, voor het eten verwacht bij mijn grootouders, Petje en Metje, die tegenover de supermarkt op de Parklaan wonen. Soms zetten mijn ouders me samen met mijn zus Rebecca af bij mijn grootouders terwijl zij gaan winkelen, maar vanavond niet: Rebecca en ik hopen nog wat lekkers of een speelgoedje te scoren.

Terwijl mijn ouders hun karretje vullen, blijf ik vooraan in de winkel bij een rek met strips en een tafel vol speelgoed hangen. Ik nestel me met een *Jommeke* in een van de rolstoelen aan de ingang, voor klanten die slecht te been zijn. Iets na halfacht. Mijn moeder staat aan te schuiven aan de kassa en roept me bij zich. 'David, kom!' Aan alle kassa's staan lange rijen klanten aan te schuiven, maar de kassabedienden zijn goedgehumeurd. Terwijl mijn vader afrekent, geeft de caissière me een blauw ballonnetje met het logo van de Delhaize. Dan gaat het richting parking. 'Ik duw de kar!' roep ik stoer. Maar de kar is zo zwaar dat mijn moeder moet helpen. Achter ons lopen mijn vader en mijn zus Rebecca.

19.37 uur. Buiten op de parking gaan we naar links, naar onze auto. Plots horen we achter ons iemand roepen. We draaien ons om en zien twee grote mannen met riotguns op ons afkomen. Ze dragen lange, vuile jassen, een van hen heeft een zwartepietenpruik op. Is het al carnaval?, denk ik in een flits. Een derde man komt vanachter een stapel kratten. Een van hen richt een riotgun op mijn zus, die voor mijn vader springt en roept: 'Niet schieten, dat is mijn papa!' De man schiet. Een keiharde knal, alsof een voetzoeker onder je neus ontploft. De hagel vliegt uit de tweeloop, gaat dwars door haar gezicht en neemt een stuk van haar keel mee. Ze valt in de armen van mijn vader, de kogels doorboren zijn buik, zijn hemd kleurt razendsnel rood. De pijnkreet uit zijn mond zal me mijn hele leven bijblijven. Dan de schrille, paniekerige stem van mijn moeder: 'Lopen David! Maak dat je wegkomt!' Mijn moeder rent de parking op, naar de auto's.

Instinctief kies ik de weg terug naar binnen. De killers openen het vuur op mij, terwijl ik uit alle macht naar de sluisdeuren spurt, het gangetje door, naar de winkel. Ik hoor onophoudelijk schieten, rata-tata! Ruiten springen kapot, klanten verstijven achter hun karretje, kogels ketsen af op de muren. Ik krijg hagel in mijn billen, maar ik voel het niet eens, gejaagd door paniek. Kogels doorzeven mijn muts en mijn openwaaiende anorak. Voor mij wordt een man geraakt door een kogel die voor mij bestemd is, zijn wang spat uit elkaar, hij zijgt neer. Ik moet over hem heen springen, ik heb geen keuze, ik ren voor mijn leven, ik storm de winkel binnen, misschien ben ik daar veilig.

19.38 uur. Aan de ingang staat het rek met de strips waar ik daarnet nog zat te lezen. Daar ligt Jo Cami, een oudere jongen van school, plat op de grond. Ik gooi me naast hem in de hoek, achter de inkomdeur,

die automatisch openzwaait als er iemand binnenkomt. Zo hebben we het gevoel dat niemand ons kan zien. ‘Mijn vader is dood’, zeg ik tegen Jo. ‘Ik ben bang! Ik ben bang!’ Jo probeert me gerust te stellen, maar hij is even bang als ik. In de winkel rennen klanten hysterisch achter elkaar aan. ‘Een overval! Een overval!’

Ik lig ongemakkelijk met mijn hoofd tegen de glazen deur en zie in het gangetje twee doodsbanke kinderen die zich achter de rug van een jonge vrouw verschuilen. De zware cowboyboots van een gangster naderen. Hij loopt voorbij de vrouw met haar kinderen, naar een meisje dat trillend op de grond ligt. Wat doet hij nu? Hij trekt haar aan de haren omhoog, slaat haar, gooit haar weer op de grond en schopt keihard met zijn boots tegen haar hoofd en in haar buik. Het meisje roept en huult. Wat doen die mannen toch? Die zijn zot! Dat is echt martelen! ‘Laat die vrouw met rust, ze heeft niks gedaan’, roept een man in de deuropening van de winkel. De gangster kijkt op, gooit het meisje op de grond en komt nu met grote passen de winkel binnen. De andere gangsters volgen. ‘Godverdomme, nu komen ze nog binnen ook!’ Eén, twee, drie mannen... Ze zien mij en Jo niet liggen achter de deur. Maar nu er niemand meer binnenkomt, gaat de automatische deur weer dicht en liggen we plots zonder dekking in een helverlichte winkel. Een van de mannen geeft me een harde klap met een geweerkolf, recht op mijn knieschijf.

Nu lopen ze naar het kantoor van de directie. Een van de gangsters trekt de directeur bij de kraag naar buiten, zet hem een pistool tegen de slaap en brult: ‘Het geld! *L'argent!*’ De gangster sleurt de directeur mee, alsof die geen voeten heeft, van kassa naar kassa. De man moet ze een voor een leegmaken. ‘*Plus vite!*’ roept de gangster, die op de kassa’s vuurt om ze te openen. Oorverdovende knallen zijn het. Dit kan toch allemaal niet! Ik zit in een nachtmerrie en ik moet wakker worden. Ik denk aan mijn vader. Is hij dood? Ik kan me een leven zonder hem niet voorstellen! En Rebecca? Mijn moeder? Zou ze ontsnapt zijn, net als ik?’

19.39 uur. De 25-jarige adjunct-directeur Paul Bekaert zit aan zijn bureau in zijn nette pak en met nieuwe leren schoenen. Helemaal klaar voor het jaarlijkse personeelsfeest van vanavond. Hij neuriet tevreden. Er hangt vrolijkheid onder zijn personeel, onder hun schort hebben de kassiersters hun beste kleedje aan. Het is een vol huis, klanten laden hun karren vol,

het werk zit er bijna op en dan is het feest. Boven in de refter wacht zijn vrouw op hem tot sluitingstijd.

Paul Bekaert: 'Plots hoor ik knallen. Ik denk eerst aan rollende flessen die tegen de rand van de kassa botsen. De deur van mijn kantoor gaat open en de beenhouwer steekt zijn hoofd binnen, paniekerig: "Meneer Bekaert, ze zijn daar!" En weg is hij. Ik schrik. Wat gebeurt er? Buiten hoor ik mensen schreeuwen en lopen. Ik zit als een rat in de val, in een kantoor met maar één deur. Direct daarna staat de gangster al aan mijn bureau, met zijn riotgun op mij gericht. "*Largent!* Het geld! De kluis! *Le coffre!*" Ik sta op en moet neus aan neus langs hem passeren om bij de kluis kunnen. Ik ben 1,76 meter, hij is zeker een vuist groter. Hij heeft een doek voor zijn gezicht, ik kan alleen zijn ogen zien. Het zijn ogen van een jonge man. Hij maant me aan tot spoed. Ik maak de grote kluis open, neem de kleine geldkoffer met de cheques en het kleingeld eruit en zet die op mijn bureau. Het ding is loodzwaar, ik zal er een spierscheur aan overhouden. Door de stress lijk ik niets meer te horen, geen geluiden van buitenaf, geen geschreeuw, geen geloop. De gangster houdt me onder schot en duwt me de winkel in, zijn kompaan volgt met de babykluis. De supermarkt lijkt uitgestorven. Het is alsof ik een immense, helverlichte hangar binnenstap en daar moederziel alleen sta, met een revolver tegen mijn slaap. Dan beginnen allerlei scenario's door mijn hoofd te flitsen. In mijn ooghoek zie ik achter de kassa's het lichaam van een dode liggen en ik denk: ik ben de volgende. Het is gedaan met mij, daar ben ik op dat ogenblik zeker van.

"De kassa's! Openmaken!" Met bibberende handen maak ik kassa na kassa open, het hele rijtje, opgejaagd door mijn gijzelnemer. Twee andere bendeleden staan erop te kijken. In totaal zijn ze met z'n vieren, daar ben ik zeker van. "*Je vais vous aider*", zeg ik. En op dat moment denk ik: niks van. Plots zie ik een gat, een ontsnappingsroute langs de rayon met bier en water. Ik begin te lopen, sneller dan ik ooit heb gedaan, de gang in. Onmiddellijk opent een gangster het vuur, kogels scheren rakelings langs mijn hoofd, boren zich in de koelkastwanden en verbrijzelen flessen, waardoor water en bier over de vloer stromen. Dat is mijn geluk: de vloer is glad, ik glijd uit op mijn nieuwe leren zolen en schuif onderuit, terwijl het vuursalvo aanhoudt en de kogels boven me doorvliegen. De inslagen, ontdek ik achteraf, zitten net ter hoogte van mijn hoofd. Een paar nieuwe schoenen hebben me het leven gered, besef ik dan. Ik zie klanten zitten die

weggekropen zijn tussen de bakken bier, waterpakken en grote balen toilet papier en zich verstoppert, bevend van angst. Ik moet als verantwoordelijke van de winkel voor deze mensen zorgen, besef ik. Maar eerst loop ik naar de refter boven om mijn vrouw te zoeken tussen het personeel dat zich daar verscholen heeft. “Waar is mijn vrouw? Waar is mijn vrouw?” Ze zit, samen met een kassierster, in een toilet met de deur op slot, veilig en wel. Nu ik dat weet, kan ik verder, weer naar beneden.’

‘Niet kijken! Niet kijken!’ brullen de gangsters naar de mensen in de winkel. Ik kan het niet laten, ik móét kijken. Ik lig naast Jo en volg vanuit mijn schuilplaats al hun bewegingen. Ik probeer me hun kledij in het hoofd te prenten. Een van de mannen, die met de zwartepietenpruik, is opvallend groot. Hij draagt een lange, donkere vest, vuil en vies, waarvan de mouwen zijn afgescheurd. Onder het openwapperende vest zie ik een bruine gordel met granaten en een groot mes. Hij heeft een riotgun en een tweeloop vast, wapens waarmee je een buffel kan neerleggen, maar hij schiet ermee met één hand, alsof hij een speelgoedgeweertje vastheeft. Aan zijn voeten herken ik de veiligheidschoenen met een versterkte top die mijn vader ook draagt op zijn werk. Hij – de grote – is de enige die ik me nog scherp voor de geest kan halen; de anderen zijn vage schimmen in mijn hoofd. Hun gezicht is donker geverfd met bruine schmink – ik zie het verschil met hun witte huid in de nek.

De winkel is intussen bijna leeggelopen. Een paar meter verder zie ik een bebaarde man met een kind, weggedoken achter de speelgoedstand. Een trillende caissière heeft zich onder de kassa verstopt. De gangsters willen naar buiten, maar dat gaat niet. Er ligt een vrouw in het gangetje voor de automatische deur, ze blokkeert de uitgang. Het is de vrouw met de twee kinderen, die op haar buik probeert weg te kruipen. Het schot zelf herinner ik me niet meer, wel het beeld van de vrouw die achteruitvliegt, het gat in haar keel, het bloed dat als een fontein uit haar hals spuit en op de glazen deur spat. De verschrikte ogen van de twee jongens, ik schat ze even oud als ik, die het voor hun ogen zien gebeuren.

De laatste gangster die buiten gaat, is de grote. De anderen zijn ons voorbijgelopen, maar hij heeft ons in het vizier. ‘Niet kijken!’ buldert hij, maar ik kan mijn ogen niet van hem afhouden. Hij zet een bruine juten zak met de afbeelding van een posthoorn neer, pakt zijn wapen en mikt.

Ik kijk recht in de tweeloop, die vooraan scheef en slordig is afgezaagd. Dan naar zijn helblauwe, opengesperde ogen die niet knipperen. Er komt lichtbruin haar onder de pruik vandaan. De sjaal voor zijn gezicht zakt half naar beneden. Ik zie een benig gelaat en een bruine wrat op zijn wang, naast zijn neus. Hij grijnst. En hij schiet. Bam!

Ik voel dat mijn lichaam een geweldige klap incasseert, alsof iemand me een dreun geeft met een reusachtige voorhamer. De gangster loopt weg. Buiten op de parking gaat het schieten verder. Ik hoor sirenes huilen. Ik lig met mijn hoofd op de koude vloer en voel een verschrikkelijke hoofdpijn opwellen, alsof mijn kop tussen een bankschroef geklemd wordt. Pijn neemt mijn hele lichaam over. Ik zie overal rond mij bloed op de witte tegels. Het mijne? Ik hef mijn hand op. Misschien hangt er geen bloed aan en is het niet te erg, denk ik. Ik kijk, en alles hangt vol. Mijn arm voelt warm aan en druipt van het bloed. Tussen mijn vingers hou ik nog steeds het plakkerige blauwe ballonnetje van de caissière geklemd. Ik voel mijn lichaam leegbloeden, ik raak meer en meer in paniek. De pijn wordt ondraaglijk.

Paul Bekaert: ‘Als ik weer beneden kom, zijn de gangsters al naar buiten. Ik hoor nog schieten op de parking, maar de schoten verwijderen zich. Mijn taak als adjunct-directeur is nu om te zorgen dat het personeel en de klanten veilig zijn, dat de mensen kalm blijven en geen zottigheden uithalen. Ik zie een jongen liggen in een enorme plas bloed, roerloos, met een grauw, witgetrokken gezicht. Hij is dood, denk ik. Aan de kassa’s ligt het lichaam van een man, ook dood. Achter de deur in het gangetje ligt nog een derde lichaam, dat van een vrouw die de weg naar de parking verspert, zodat ik besluit om niet naar buiten te gaan. Drie doden. Ik registreer het zonder nadenken. Mijn taak is om voor de levenden te zorgen, en de gewonden.

Ik ga naar mijn bureau, neem de microfoon en spreek de mensen in de winkel toe: “Beste mensen, er is een overval gebeurd. Blijf rustig. Blijf waar jullie zijn. Beweeg niet. Wacht tot de politie hier is. Wacht tot er hulp komt. Ik zal u verwittigen.”

Ik moet mezelf omgedraaid hebben, want ik lig op mijn rug. Ademen gaat steeds moeilijker. Mijn ogen worden zwaar, mijn zicht wordt troebel. Ik zie niks meer, hoor alleen nog klanken, verlies enorm veel bloed. Ik voel me met de seconde zwakker worden. Zwakker, zwakker. Het leven stroomt

uit mij. De pijn brandt het meest in mijn heup, daar ben ik dus geraakt. Mijn been is eraf, denk ik, ik zal nu wel vlug dood zijn. Er komt een soort rust over mij. Ik heb me al bij de dood neergelegd. Ik ben bewusteloos.

‘Héla! Bij mij blijven!’ roept een man. Ik voel iemand aan mijn lijf schud-den en onophoudelijk vloeken. ‘Godverdomme godverdomme...’ – aan één stuk door. ‘Wat is je naam?’ vraagt de man. ‘Wie zijn je ouders?’ Ik versta hem moeilijk. Hij zegt dat hij van de politie is. Ik probeer te kijken, maar kan echt niks zien. ‘Waar woon je?’ Met een heel flauw stemmetje antwoord ik. ‘Hyacinthenstraat 43.’ De man begrijpt me niet en vraagt het opnieuw en opnieuw. ‘Hyacinthenstraat 43’, herhaal ik, en nog eens. Ik heb moeite om mijn mond te bewegen. Ik ben hondsmoe. Dan ben ik alles kwijt.

ACHT DODEN ONDER WIE TWEE KINDEREN

AALST – Vier bandieten hebben zaterdagavond even voor sluitingstijd een ongemeen brutale overval gepleegd op het warenhuis Delhaize aan de Parklaan in Aalst. De rovers stormden omstreeks kwart voor acht schietend het warenhuis binnen. Acht klanten die de rovers geen stro in de weg hadden gelegd, werden koelbloedig afgemaakt. Alles wijst er op dat de zogenoemde ‘Bende van Nijvel’ opnieuw verantwoordelijk is voor de overval op de Aalsterse Delhaize. Het parket van Dendermonde wil over de hele zaak niet veel kwijt. Veel redenen tot juichen hebben de speurders trouwens niet, want de gevaarlijke bende blijft ongrijpbaar.

Bij de aanslag werden ter plaatse vermoord: - Gilbert Van de Steen (42) wonende in de Hyacinthenstraat in Aalst, zijn echtgenote Marie-Thérèse Van den Abiel (38) en hun dochtertje Rebecca Van de Steen (14). - Dirk Nijs en zijn negenjarig dochtertje Elsie. - Marie-Jeanne Mulder (33), Bremtstraat, Nieuwerkerken. - Georges Smet uit de Grote Kapellestraat in Lede.

Jan Palsterman (40) uit Aalst overleed zondagnamiddag aan de gevolgen van zijn verwondingen in het ziekenhuis. Het negenjarige zoontje van het uitgemoorde gezin Van de Steen – Van den Abiel werd zwaar gewond en nog in de nacht van zaterdag op zondag geopereerd.’

- **Het Volk**, dinsdag 12 november 1985